

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ALI BO LAFOLLE- TTE NEODVIŠEN PRED. KANDIDAT?

VODJA ŽELEZNIŠKIH STRO- JEVODIJ JE IZREKEL TO UPANJE.

On ni prijatelj tretje stranke.

New York N. Y. — Warren S. Stone, predsednik Bratovštine železniških strojevodij, je izrekel upanje v svojem govoru na konvenciji krojaške organizacije Amalgamated Clothing Workers of America, da upa, da bo senator Robert M. La Follette neodvisni predsedniški kandidat.

"Nikdar nisem bil naklonjen glasovnici tretje stranke," je dejal Stone, ko je pojasnjeval taktiko Ameriške delavske federacije, po kateri se naj "sovranski kaznujejo in prijatelji nagradijo." Sydney Hillman, ki je predstavil predsednika organizacije železniških strojevodij konvenciji krojaške organizacije, je povdaril v svojem govoru, da bodo delavstvo v njegovem političnem boju leta 1924 podpirali moške, kot je Stone.

"Zdi se, da se utopita obe stari stranki v olju," je rekel Stone. "Dasiravno odda proizvajajoči razred dva in sedemdeset odstotkov glasov, je samo sedem in dvajset unijskih mož v kongresu. In odgovornost zato odpade na delavstvo, ker je brezbržno za to politično orožje." Temu je dodal, da se da vse razložiti, kar nam je dobrega prinesla vojna z besedami: "odgovornost mršnje in tri in dvajset tisoč novih milijonarjev v osemnajst mesecih."

Ako bo kaj rešilo deželo, tedaj je bodeta kooperacija in konzerviranje naravnih viščin, vstop v delavsko bančno poslovanje, je dodal zgornjim besedam. "Za vsak dolar, ki ga dajo kapitalisti v banko, jih delavstvo položi trinajst dolarjev, in ta finančna sila se porabi proti vam ob času stavke in za podpiranje vojn."

Nekaj časa je bilo precej hrupa na konvenciji krojaške organizacije, ki je skupina delegatov in poslušalcev žvižgala pri predstavljanju delegata Israel Feinberga, podpredsednika krojaške organizacije "International Ladies Garment Workers Union." "Demonstracija je bila protest, ker je omenjena organizacija izključila iz svoje srede žlane, ki so pripadali k Stokovni unijski izobraževalni ligi ali takozvane "levičarje", ki so bili v opoziciji.

DEPUTIJSKI ŠERIFI SO SUNLI V SRŠENOVNO GNEZDO.

Minneapolis, Minn. — Ob Eagle Laku se nahaja lep plesni paviljon. Šerif Earle Brown je naročil svojim deputijem, da naj pogledajo, kaj se godi v plesnem paviljonu ob Eagle Laku.

Deputiji so ubogali in ko so vstopili v plesni paviljon, so našli veselo družbo, ki se je zabavala ob prepovedanih pijačah. Družba veseljakov pa ni uljudno sprejela deputijev. Smatrala je napačen stop deputijev za poseganje v pravice osebne svobode in veseljaki so grozeče obstopili deputije. Ti pa niso dali dosti za psovke in temne poglede, ampak so potegnili samokrese in so aretirali osem najbolj glasnih kričačev.

VOLOČJI LOV SE IZPLAČA.

Two Harbors, Mich. — Albert Montague, po poklicu lovec, je izloval brloga dveh volčjih družin. Ujel je štirinajst mladih volčkov, volkulji mu pa nista prišli na strel. Odnasel je plen pred okrajnega avditorja Foota, da mu izplača lovsko premijo.

Pred nekaj tedni je odkril brlog z devet mladiči. Posrečilo se mu je ustreliti tudi volkuljo, ko je zapuščala brlog.

VREME.

Chicago in okolica: V petek jasno in naraščanje temperature. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 55, najnižja 44. Solnce izide ob 5.24, zaide ob 8.02.

Pregled dnevnih do- godkov.

Amerika.

Državni tajnik Hughes je poslal misterijozno noto Kitajski.

Farmarski blok v kongresu v ostri opoziciji proti stari gardi.

Prvi glasovi, da bo La Follette neodvisen predsedniški kandidat brez kake tretje stranke.

Vodilni demokratiški političar zajet med tihotapci s pivom.

Predsednik Coolidge se še vedno poganja za svetovno sodišče.

Illinoiški rudarji zahtevajo referendum o prohibiciji in pošteno ter nepristransko poroto za Howata.

Inosemstvo.

Francoski radikali zahtevajo, da Millerand pusti predsedništvo.

Japonska vlada pripravlja formalen protest proti izključitvi.

Nemški rudarji v Porurju nadaljujejo boj.

Kavs med fašisti v Italiji.

Kongres ruske komunistične stranke se odpravi jutri v Moskvi.

Sovjeti pripravljene priznati angleške dolgove v zameno za posojilo.

Francoski letalec Doisy je opustil polet v Tokiju.

Poljedolski blok v ostri opoziciji.

LEVOJEVATI HOČE ŽELEZNIŠKO VOZNIŠTO.

Podporniki uprave so malo kmalo spoznali opasnost opozicije.

Washington, D. C. — La Folletova skupina progresivnih insurgentov se je pridružil poljedeljskemu bloku in ga podpira z vsemi svojimi močmi, da pride v armadno predlogo, ki znižuje voznino za prevažanje tovorov na kratko razdaljo na železnici.

Poljedeljski blok je že dalj časa vodil boj za znižanje tovarne voznine na železnicah. Njegova prizadevanja niso imela uspeha, ker je stara garda izigrala proti vsaki potezi protipotezo.

Prišla je na razpravo Goodingova armadna predloga in poljedeljski blok je uvidel, da se mu nudi prilika, da lahko preide v ostro opozicijo. Izdelal je določbo, po kateri se zniža železniška voznina za prevažanje tovorov na kratko razdaljo. Na železnicah je zdaj v navadi, da tisti plačajo manj voznine, ki pošljejo tovorno blago na dolgo razdaljo, kot oni, ki ga pošljejo na kratko razdaljo. Poljedeljski blok smatra tako ravnanje za škodljivo za ameriškega farmerja in zato je za odpravo višje voznine za prevažanje tovarnega blaga na kratko razdaljo.

Podporniki uprave so najprvo mislili, da se poljedeljski blok le žali in niso polagali dovolj pažnje temu prizadevanju. Ko je pa poljedeljski blok zagrozil, da zadrži armadno predlogo za nedoločen čas, dokler ne bodo sprejete postavke za znižanje voznine na železnicah, so podporniki administracije šele razumeli, da je položaj resen in da se opozicija ne šali.

Ako bo določba vključena v Goodingovo armadno predlogo, bodo od nje imeli farmerji veliko korist. Določba namreč znižuje voznino za poljske in druge pridelke na farmi, ki jih farmerji pošljejo na bližnji trg.

Konec boja je še negotov. Ampak voditelji poljedeljskega bloka izjavljajo, da bodo zadržali armadno predlogo, dokler ne dobe dvetretjinske večine, da se senatni opravišnik suspendira, da je mogoče vključiti določbo v Goodingovo predlogo.

Izpor tobačnih delavcev na Grickem.

Atene, 21. maja. — V Solunu so izprti tobačni delavci. V protestnih demonstracijah, katerih se je udeležilo 30.000 oseb, je prišlo do spopadov z policijo in 10 oseb je bilo ranjenih. Ameriški konzul Leland B. Morris je apeliral na generalnega gubernerja, naj zaščiti tobačna skladišča.

HUGHESOVA ZAD- NJA NOTA KITAJU MISTERIJOZNA.

V NOTI OPOZARJA KITAJ NA RESOLUCIJO XII WASHING- TONSKE KONFERENCE.

Kako naj pa Kitajka vpoštevava Rusijo, ako se ima ravnati po konferenčni resoluciji?

Washington, D. C. (Federated Press.) — Misterij še vedno obdaja pomen zadnje note, ki jo je poslal državni tajnik Hughes kitajski vladi, v kateri opozarja Peking, da je Kitajka odgovorna silam po resoluciji XII washingtonske konference — med katerimi ni Rusije — glede razpolaganja kontrole nad vzhodno-kitajsko železnico. Misterij tiči v pomenu Hughesove izjave, da so ruski interesi tudi med onimi, na katere se mora Kitajka ozirati pri poslih, ki jih bo imela glede železnice z Moskvo.

Ruska carska vlada je zgradila kitajsko-vzhodno železnico pred nekako pet in dvajset leti. To se je zgodilo po pogodbi s Kitajcem, po kateri so Kitajci podpirali rusko-azijsko banko, katera je imela lastovati železniške delnice, ko je železnica zgrajena. Delnice banke sta razdelili ruska in kitajska vlada, Rusija je pa dala denar, da se železnica zgradi, vzdržuje in obratuje. Napravljen je bil sporazum, da Kitajski lahko pokupi delnice nazaj od banke po poteku števila let, ako poravnava graditvene stroške, deficit pri vzdrževanju železnice, ki ga bodo imeli Rusi. Baron Witte, ki je bil takrat ministrski predsednik, je nato tako razpisno izdal denar za konstrukcijo železnice, da je nastal dvom, ako bo kdaj Kitajski res kupila nazaj železnico.

Ob času zaveznike in ameriške intervencije v Sibiriji v pomoč Koščaku, in še nekaj časa dalj je zavezniki tehnični odbor aktualno kontroliral finance vzhodno-kitajske železnice, dasiravno so ostanki Koščakove sile obratovali železnico in jo še obratujejo po poročilih, da železnica ni postala lastnina ruske vlade. Zaradi teh vlog ruske vlade, ovirane po diplomatskih šikanah, se zavlačuje rusko-kitajska pogajanja, ki vključujejo tudi priznanje Moskve.

Vprašanja so ostala neodgovorjena, ako Hughes predlaga za nedoločen čas vzdržati "Rusijo" v pisarniških prostorih rusko-azijske banke in vzhodno-kitajske železnice v boju z rusko vlado, ki je priznana od Britanije, Italije in drugih sil. On samo milo izjavlja, da on varuje interese vseh narodov, ki so zunaj kitajskega varstva nad železnico, odkar je zavezniki odbor odločil varstvo. Nova francoska vlada bo mogoče zopet nanj vplivala, da bo znova ugibal, kajti Francija je bila njegova zaveznica.

SOVJETI PRIENAJO DOLGO- VE, ČE DOBE POSOJILO.

Ruski delegatje v Londonu so o tem informirali MacDonalda.

London, 21. maja. — Sovjetski delegatje na angleško-ruski konferenci v Londonu so danes informirali MacDonalda, da sovjetska Rusija dene na stran večjo vsoto za kritje predvojnega dolga Angležem, če angleška vlada pomaga aranžirati sovjetom večje posojilo v Angliji.

Kongres ruske komunistične stranke.

Moskva, 21. maja. — Jutri se odpravi v Moskvi letni kongres ruske komunistične stranke. To je prvo zborovanje Leninove stranke po smrti Lenina. Vse prejšnje kongrese je vodil Lenin. Glavno vprašanje na dnevnem redu bo ekonomski prepored sovjetske Rusije. Kongres nedvomno napove boj novi ekonomski politiki, katero je uvedel Lenin pred nekaj leti. Ta politika je povzročila, da je oživela privatna trgovina, ki trdozravno tekmuje z delavskimi kooperativnimi in državnimi trusti.

Francoski letalec je opustil tekmo.

Doisyjev eroplan se je zdrobil v Šangaju, toda avijatik in pilot sta ostala nepoškodovana.

Šangaj, Kitajska, 21. maja. — Poročnik Pelletier Doisy, francoski avijatik, ki je bil na poletu iz Pariza v Tokijo z namenom, da prej doseže glavno mesto Japonske kakor Američani z nasprotni strani je večerj opustil nadaljnji polet. Kriva je tega nesreča, ki se mu je pripetila, ko se je spuščal na tla na tukajšnjem golfnem igrišču. Letalec se je hotel ogniti v ozračje, katerega je vlekle parvolov, pri tem pa je zaobrnil letalo tako nerodno, da se je zdrobil zadnji konec, ko je zadel tla. Ker je šlo letalo počasi, se ni letalcu, niti pilotu zgodilo nič žalega. Doisy mora zdaj dobiti novo letalo; ker pa to ni tako lahko, je namerjal, da preneha s poletom.

Tokijo, 21. maja. — Poročilo iz Minata, 350 milj severno od Tokija, se glasi, da so ameriški letalci še tamkaj. Viharno vreme jih je zdržalo, da večerj niso šli dalje.

Kalkuta, Indija, 21. maja. — Angleški tekmeec na poletu okrog sveta Stuart MacLaren je danes zapustil Kalkuto. Njegova prihodnja postaja je Akjab.

Delavski boj v Po- rurju se nadaljuje.

Akcija stavkarjev proti stavko-
kasom; aretacije rudarskih vo-
diteljev.

Bochum, Nemčija, 21. maja. — Generalna stavka rudarjev v Porurju se nadaljuje. Konflikt z magnati rudnikov se je poglobil na strankarske boje med delavci samimi. Komunistične, socialistične in katoliške unije so bile izprva solidarne, toda katoliški voditelji (krščanski socialci) so začeli popukati in zdaj so že šli tako daleč, da dovoljujejo članom svojih unij stavkokenje. Solidarni rudarji so organizirali močno akcijo proti izdajalcem. Večerj je policija aretirala več voditeljev komunističnih rudarjev, ki so obdelni sabotaže.

STARA ŠARA IN ŽGANJE.

Minneapolis, Minn. — Stara šara in žganje so tako različni stvari, da bi nihče ne verjel, ako ni prohibicijonistični agent, da se lahko vse skupaj prodaja pod eno streho.

Ben Rutman in njegov sin sta bila poznana v West Paulu kot trgovca s staro šaro. Kupovala sta stare steklenice, razbito steklo, staro železo, medenino, jeklo, sode itd. Prišla je prohibicija. Tihotapci so pričeli povpraševati po sodih in oče in sin sta kmalu razumela, da je precej profita v starih sodih in drugih starih posodah, ki služijo za hranjenje opojnih pijač. Kupovala sta staro posodo in prodajala tihotapcem. To je bila seveda zakonita trgovina in tudi najbolj navihani prohibicijonistični agenti jim niso mogli do živga.

Ali očetu in sinu se je zdel dobiček premajhen. Izračunila sta, da bodeta morala delati še nekaj let po njuni smrti, ako hočeta postati milijonarja. In tako sta odkločila, da je boljše, ako sama akuhata žganje, napolnita z njim staro posodo in posodo s žganjem vred prodata z velikim dobičkom. Kakor dogovorjeno, tako storjeno. Imela sta smolo. Prohibicijonistični agent ju je ujel, ko sta prodala deset galon belega žganja v stari posodi za \$52.50. Konec je bilo kupčijam s staro šaro in žganjem.

Plesalka Duncan v avtomobilski neagodi v Rusiji.

Leningrad, 21. maja. — Ameriška plesalka Isadora Duncan je večerj komaj ušla smrti. Avtomobil, v katerem se je z drugimi vred peljala iz Pskova v Leningrad, se je prevrnil v graben. Plesalka je bila zelo pobita na obrazu.

MILLERAND MORA ITI ZA POINCAREJEM.

Socialisti zahtevajo, da prvi po-
gaj njihovega morebitnega so-
delovanja v vladi je, da seda-
nji predsednik Francije odstopi.

Pariz, 21. maja. — Edouard Herriot, vodja radikalnih socialistov, je prišel sinoči v Pariz. Danes se vrši konferenca voditeljev radikalno-socialistične stranke in tej sledi seja strankinega izvrševalnega odbora.

Ožji Herriotovi prijatelji pravijo, da bo na teh sestankih najbrž zaključeno, da Herriot, niti kak drugi voditelj strank v bloku levice, ne sme sprejeti mandata za organiziranje vlade iz rok sedanjega predsednika republike Milleranda. To je zahteva zedinjenih socialistov, ki izjavljajo, da prvi pogaj njihovega eventualnega prisostvovanja v vladi mora biti ostavka Milleranda. Socialisti še niso pozabili, kako je Millerand, ko je bil član njihove stranke, izdal stranko in njene principe s samovoljnim vstopom v Waldeck-Rousseaujev kabinet leta 1899.

Levičarske stranke smatrajo Milleranda za ravno tako velikega reakcionarja kakor je Poincaré; to je pokazal sadnja leta, ko je na vsej črti podpiral Poincaréjevo imperialistično politiko, zlasti pri zadnjih volitvah, ko je očitno agitiral za narodni blok. Kljub ostri kampanji proti njemu na vsej levici, Millerand še ni pokazal nobenega znamenja, da milih odstopiti.

Novo gorilice o programu radikalnih socialistov so glase, da se stranka izreče proti vsaki okupaciji nemškega ozemlja izvan meja, ki jih določa versalska pogodba; Francija se izreče proti vsaki aneksiji ali separatizmu Porenja; Nemčija mora poravnati škodo, katero je naredila s svojimi armadami na francoskem ozemlju; Francija se mora otrasti militarističnega značaja in reducirati obvezno vojaško službo na eno leto; napram Ameriki in zavezniškom se mora pokazati prijateljsko čustvo; liga narodov se utrdi in Dawesov reparacijski načrt mora biti nemudoma sprejet.

HAVAJSKI VULKAN BRUHA LAVO.

Prebivalci v bližini so dobili po-
ziv, naj hitro zapuste domove.

Honolulu, Havaj, 21. maja. — Sloviti ognjenik Kilauea je nenevarno aktiven že tri tedne. Potresni sunki spremljajo bruhanje. R. H. Finch, pomožni direktor na observatorju, je odredil večerj popoldne, da se naj vsi prebivalci v okolici vulkana pripravijo na odhod vsako minuto. Finch pričakuje silno eksplozijo v ognjeniku.

Francija je dobila "gorčični šark".

Pariz, 21. maja. — Grindell Mathews, angleški iznajditelj "višnjevega gorčičnega šarka", s katerim je baje mogoče zažgati in eksplodirati strelivo v krogu 50 milj, je prišel v Francijo, kjer bo delal poizkuse in razvijal svojo iznajdbo. Mathews pravi, da je bila njegova iznajdba v Angliji tako hladno sprejeta, da ga je minilo vse veselje ostati tamkaj. Francoska električna družba v Lyonu mu je obljubila finančno podporo, če iznajdba pokaže kaj vrednosti.

Fašisti se kavjajo.

Rim, 21. maja. — Mussolini ima zopet polno roko dela z neštetiimi konflikti, ki divjajo v fašistovski stranki. Zadnji teden je Massimo Rocca, bivši anarhist in danes slikovita figura med fašisti, pri belem dnevu na ulici streljal na milanskega profesorja in zdaj finančnega ministra De Stefanija. Kroga ni zadela, toda strel je takoj izrazil ostre osebne napade v fašistovskih krogih in ščopskih. Mussolini se trudi, da potlači konflikte.

Japonci bodo protesti- rali proti izključitvi.

Vlada se obrne tudi na ligo narodov ali haško sodišče. Japonski listi pozivajo Woodsa, naj ostane.

Tokijo, 21. maja. — Japonska vlada je danes sklenila, poslati formalen protest v Washington v desetih dneh potem, ko Coolidge podpisuje novi predsedniški zakon. Formalna zahteva na ligo narodov ali haško sodišče, da vzame to zadevo v pretres, je tudi mogoča.

Zunanje ministrstvo je mnenja, da stvar spada v območje lige, čeprav Amerika ni članica lige narodov. Japonska vlada priznava, da je imigracija stranje ameriško vprašanje, toda izključitev japonskih priseljencev krši trgovsko pogodbo. Protest bo v obliki spoštljivega opomina, da se trgovska pogodba in mednarodni gentlemenki dogovor ne smeta kar tako kršiti, ne da bi se prej vrátilo kako pogajanje z Japonci.

Vest, da je ameriški poslanik Woods podal ostavko, je nemilo dirnila Japonce. Japonci smatrajo Woodsa za odkritostnega prijatelja in njegova ostavka znači, da hoče s tem protestirati, ker se niso vpoštevati njegovi nasveti. Tokijski list "Niči-Niči" apeluje na Woodsa, naj ostane, ker on je še edina dobra vez med Ameriko in Japonci.

FORD IŠOČE POVEČANJE SVO- JE MOČI.

Minneapolis, Minn. — Iz Hibbinga in Virginije so došlo vesti, da Henry Ford zopet poizkuša povečati svoje industrijsko kraljestvo.

O polkovniku Brittinu, o katerem pravijo, da je Fordov zaupnik, poročajo, da je dejal, da Ford ne bo ugovarjal nobeni propoziciji, ako se mu bo zdelo všeč. V jesniku, ki ga govori navadno ljudstvo, pomenijo te besede, da Fordovi zaupniki iščejo v Minneapolisu, ako se na prodaj rudniki, v katerih nahaja veliko dobre železne rude.

Za Fordova ponudba, da kupi dok od Superior Coal in Doek kompanije v Duluthu za \$650,000, je bila prvi dokaz, da namerava Ford postati še lastnik rudnikov, v katerih kopljejo železno rudo, da tako poveča svojo gospodarsko in politično moč.

In najdejo se delavci, ki vidijo v Fordu človeka, ki reši delavsko vprašanje ugodno za delavce. Pamet! Pamet!

Kateri kapitalist je pa še reševal delavsko vprašanje v korist delavstva, ako je imel nakopičenih toliko milijonov kot Ford!

KONCERT ELATKA BALOKO- VIČA V PITTSBURGHU.

Pittsburgh, Pa. — Naš mlad in pravljen hrvaški umetnik g. Zlatko Baloković bo obdrževal koncert dne 27. maja, to je prihodnji terek ob osmih zvečer v Carnegie Music dvorani Schenley Park, Pittsburgh, Pa.

V Zajedničarju in Hrvaškem Glasniku je bilo poročano, da bo koncert obdržavan v Carnegie Music Halli na North Side, a ko je bilo ugotovljeno, da bi bila ta dvorana premala in da ne odgovarja udeležbi naše kakor tudi drugih narodnosti, ki šele priti na koncert, je bila najeta večja in lepša dvorana, kar bo tudi omenjeno v listih, ki so poročali prvo.

Vstopnina je \$1.10, \$1.65 in \$2.30 z vojnim davkom.

Kdor želi ališati mladega hrvaškega umetnika in imeti večer dobrega duševnega vlika, se mu torej nudi prilika v terek zvečer v Pittsburghu, Pa.

ALI JE RES KATERI PES VRE- DEN \$2,000?

White Bear Lake, Minn. — Ray Johnson, farmer, je ustrelil lovškega psa, ki mu je delal škodo na njegovem posestvu. Pes je bil star 14 mesecev in lastnina Fred Hapnelmana, ki pravi, da je bil pes vreden \$2,000. Zdjaj toli farmerja za odškodnino.

PROSVETA

SLIKE IZ NASELBIN.

Bridgeport, Ohio. — Iz bridgeportke naselbine je vedno dosti novic, poročevalcev pa malo. Tuptam se zavajava poročevalka v patrovni filiki, ki je pomalana po volji boji in v nji nima pravice farbatu drugi kot stoprocentni katoličan. Rahločutni listič ne prebavi tršega dopisovatelca.

Dne 11. maja smo infeli katoliški shod v društveni dvorani, ki jo lastujeta društvo "Edinost", št. 13 S. N. P. J. in št. 23 K. S. K. J., društvo svete Barbare. Obhajali so 30 letnico najstarejše katoliške jednote. Dragi čitatelji Prosvete, odprite oči in poslušajte, kako vzorno se je vse vršilo pod pokroviteljstvom še vzornejših govornikov, ki jih je prišel iz slovenske metropole Clevelanda kar en burf (to besedo rabijo mlatiči na Štajerskem, ako mlatio trije skupaj). Bila je torej trojica nadebudnih govornikov.

Prišel je gospod Oman, Majk Cigara, častiti ata Grdina in seveda je bil tudi tukajšnji župnik cerkve svetega Antona. Za nameček je prišla še neka mrcina iz Canonsburga, ki pa je običnavno pokazala hrbet ter se prav po jugoslovanske priklonila. Bil je pašov in sploh brez Charley Chaplina in brez vojnega davka.

S častitim govorom je pričel govoriti velečastiti gospod reverent Oman, ki je hitro povedal, da ni mogoče dosti povedati, ker bo kmalu vse povedal. Reči smem, da govornik ni nikogar surovo nspadel, kakor je sam povedal, da ljubi vsakega človeka, najsibo baptist ali protestant pa tudi Turek. On mu pusti njegovo mišljenje, kakor sam zahteva, da pustijo drugi njegovo mišljenje njetu. Seveda bi lahko še kaj povelal, ampak to ni njegov "business". Nazadnje je pa še pripomnil o složenem delovanju tukajšnjih Slovencev, kar pa ne vem, katere je ravno mislil. Naj je še mislil kakor hotel, reči moram, da napada ni bilo od njegove strani.

Drugi govornik je bil urednik glasila K. S. K. J. gospod Zupan, ki se je očividno še tresel strahu, katerega se je bil nabral predpoldne dne 11. maja v premogetovu Wheeling Creek, ki je last Lorašin Coal družbe. Pokazal je, da je stoprocentni katoličan, ker imel je kar dva župnika s seboj in še mašinosa povrhu. V slučaju nezgode bi bil gotovo pokopan po katoliškem obredu, mašinosa bi se bil pa poslužil električne žice za vence v zadnji pozdrav.

Kakor mora biti pogrebnik pri vsaki pogrebnici, tako mora biti vedno pričujoč glavni predsednik katoliške jednote, še kaj obhajajo. Ko je minil drugega strah, je pričel hvaliti K. S. K. J., s katere hvale je skokoma preletel v Chicago nad "šikaške srake, ki pravijo, da naša jednota ni dobra". Rekel je, da je K. S. K. J. izplačala že dva milijona in dvestotisoč dolarjev posmrtnine in druge podpore. Mož zna "dobro" kalkilirati, kajti kar na pamet je izračunal, da bi bilo to devet milijonov kron, ki je že tolika vsota, da bi z njo lahko kupili ljubljansko mesto. Gosp. Zupan se pa res dobro zastopi na menjavo valut. Ker je že tako dobro pokovan, bi mu staval pogoj za društvo "Edinost", št. 13 S. N. P. J., kateremu spadam tudi jaz, da napravi kupno pogodbo za mesto Ljubljano. Pogodba mora biti seveda podpisana od kralja Aleksandra za devet milijonov kron. Pri tej priliki lahko še zasluži od društva št. 13 S. N. P. J. še devet milijonov kron nagrade, pod pogojem kajpada, če bo društvo tako pogodbo ratificiralo. Sedaj pa mu svetujem, da še enkrat izračuna, če se mu ujema s kalkulacijjo dne 11. maja in Ljubljano bo last našega društva ter S. N. P. J. — Govornik je začel še udrihati po republikanskem združenju — stari in raskavi struni, ob kateri si opraskajo prste tisti, ki jo pričnejo ubirati. Zastavil je vprašanje, kam so dali denar, da sam odgovori nanj. Nekaj je dobil list v Chicagu, nekaj je na banki v Ljubljani, nekaj ga imajo zopet v Chicagu. Kristan pa sedi v New Yorku. Zopet se je dični govornik spravljal nad šikaške srake, ki ne verujejo v boga. Rekel je dalje: "Poglejte pa v njih časopis in videli boste, da je pri njihovi jednoti 95 odstotkov po katoliško pokopanih." O. K. Cigara: Tu je priznanje, da tudi katoličani ljubijo svobodo, katero dobljijo pri S. N. P. J., ne da bi morali zanjo moliti. Sami torej priznate, koliko vaših "ovčic" se je zateklo k S. N. P. J.

Nastopil je glavni predsednik Grdina, očevrek tega shoda. Prav kakor se spodobi, tako lepo in estetično je pričel vzor-govornik. Rojakom tukajšnje naselbine je prvo pričel praviti o nosovih, naj si ga vsak zavaruje. Povem mu resnico, da bomo bridgevillaki Slovenci obdržali svoje nosove na starih pozicijah, kakor so bili do sedaj. Res imamo že vsi bolj blede nosove, kar mu je morda dalo povod, da smo godni za njegovo operacijsko mizo, ali to ni tako: vzrok je blažena prohibicija. Z nosov je prešel ugledni predsesta na K. S. K. J., katero je hvalil, kar se je dalo, da je najboljša, najbogatejša, ker ima \$1,200,000 premoženja, ni pa povedal, da je najstarejša ter je že 30 let ne pohodu. Povedal je, da je članstva odraslega oddelka 14,000, mladinskega oddelka pa 8,000, torej skupaj 22,000. On naj nam torej dokaže, da je številka 22 večja kakor 50. Vse kaže, da šestvalni stroj v glavi gospoda Grdina ne deluje korektno. Dalje pove govornik, da je bil zavarovan že v 17 družtvih, pa so ga iz enega vrtili, to je bilo društvo S. N. P. J. Kdaj in zakaj je bil izobčen iz S. N. P. J., ni povedal, pač pa je rekel, da zato, ker je bil in ostane katoliškega mišljenja. Tako debelo laž pa lahko kar brž primemo. Saj vidimo, da je še prejšnji govornik rekel, da je 95 odstotkov katoličanov pri S. N. P. J. Če bi bilo to res, bi torej ne bil izključen. Upam, da se končno tudi dokaže, zakaj je bil izključen in bo javnost izvedela, da je bila dotična trditve debela laž.

Ne mislite, bratje in sestre S. N. P. J., da tu ni bilo ploskanja! Ploskali so, seveda vedno eni in ististi. Roza iz navdušenosti že ni mogla več ploskati, pač pa je s tako silo metala solze ob tla, da je nedolžni hrast na vsak udarec solze pokazal grčo — v znak, da se ne pada.

Grdina je torej pasel v starem kraju krave, kakor se je izrazil, tu pa je začel pastiti ovčice in ovne. Nekaj je že moralo biti, da so ga ovni izbutali iz S. N. P. J. Tako je bilo i z mano v starem kraju. Eden gospodar me je hvalil, kako sem dober pastir, drugi pa me je nagnal od hiše in mu pri tem še očital ni, da sem zanič.

Bratje in sestre S. N. P. J. pa pomnimo, da mora biti povrnen napad od strani mr. Grdina, čeprav z obrestmi vred.

Ko sem slutil, da bo katoliški shod kmalu zaključen sem videl, da je bo treba popihati iz dvorane. Kako si pa zavarovati nos, sem še mislil. Zagledal sem poleg stoječega brata J. R., kateremu je štrlela banana iz čepa. Ne da bi opazil, sem jo mu izmaknil in se je poslužil za zavarovanje nosa, katerega sem srečno prinesel še na stari poziciji domov.

Pozdravljam brate in sestre S. N. P. J., Prosveti pa želim 50,000 naročnikov za dvajsetletnico. — Martin Potnik.

Collinwood, Ohio. — Že dolgo se nisem oglašil, ali sedaj mi je nekaj prišlo na misel s tej slovenski naselbini. Prišel sem pred petimi tedni v Cleveland, kjer sem si prvo ogledal S. N. D., prekrasno moderno stavbo s slovensko čitalnico in drugimi kulturnimi družtv.

Slovenci tu so dobro organizirani. Za zabave imajo dobro urejene prostore v domu in tako za trgovine spodnji pritični del doma.

Ampak sem nisem prišel samo, da si ogledam S. N. D. Prišel sem kot delavec, da bi delal in služil, a delodajalci so, žal, povsod povedali, da ne potrebujejo delavca. Hodil sem od prvega do drugega, da sem slednjič prišel med rojake v Collinwoodu, kjer sem dobil delo in lepo, saj še samo ime prostora ni lepo. Pa človek mora v silni vse sprejeti za dobro. Smo pač v takih razmerah. Delodajalec ti pove: Če ti nočeš, imam deset drugih namesto tebe.

Cleveland je eno največjih industrijskih mest, pa danes zapirajo v njem tovarne, da se človek nehoti vprašuje, kam nas vodi tako početje. Ljudje bi radi delali, pa dela ni in zaslužka ne. Baroni premoga so po večini zapri rudnike s izgovorom, da so železniške družbe predrage s prevažanjem premoga. Seveda ni to opravičljiv izgovor, a izgovor je vendar. Mogoče dobivajo premog iz neunjiskih maja bolj poceni kot s polja, kjer so organizirani rudarji. Stičal sem na svoja ušesa, da v Kentuckiju nakladajo premog po 40c od tone in rudarji, ki opravljajo druga dela, prejemaajo komaj \$2.50 na dan. Poglejte, rudarji,

ki smo organizirani, kdo nam krade zaslužek ter gremi življenje nam in našim družinam!

J. Lewis se je vendar izrazil na konferenci v Floridi, da je 150,000 premogetarjev preveč. Jaz sem drugega mnenja, da premogetarjev ni preveč, ali kapitalisti nas hočejo popolnoma izkoristiti. Zato so podpisali staro mezdo in kar za tri leta. Ko bi bili val premogetarji in industrijski delavci organizirani, bi imeli drugače razmere. Mi bi narekovali, za koliko časa naj se glasi pogodba in kak naj bo delavni čas, ako se je produkcija tako izpopolnila, da je po starem delavnem času osem ur na dan produciranega preveč premogetarjev.

Zadnji teden sem čital o starem lisjaku pri delavski federaciji, kako se je izrazil na konferenci izvrševalnega odbora federacije, da je treba izključiti vse iste ljudi iz federacije, ki niso pokorni organizaciji. Vemo prav dobro, kako nepokorneže je mislil, kakor vemo, kako je nekaterim reakcionarnim delavskim voditeljem ljubo, da se zopet nje ne sliši niti najbolj upravičena kritika od strani članstva, katero trpi. Ne bom razpravjal dalje o tem, saj vsak razumen delavec, ki kolikšak zasleduje razmere, lahko ve, da po tej poti ne pridemo drugam kakor v slabše razmere.

Omeniti moram še, da smo imeli tudi pri nas sveto birmo. Ni se vršila podnevi kot običajno, temveč zvečer ob 9 in pol do 11. Ti ljudje so prav taki, kot so bili njih bratci v stari domovini. Niso si upali med zavredno ljudstvo, kadar so kaj pridedili, so tičali vedno za zaprtimi vrati in ponosi. Krist ni ničel kaj takega in ne delal. Vedno je ničel: Ljubite se med seboj! Nisem ga slišal, pač pa sem čital o njemu in njegovih dobrih delih.

Z bratskim pozdravom! — Anton Mrovčje.

Cokedale, Colo. — Z žalostnim srcem naznanjam, da nam je za vedno zaspala naša ljuba hčerka Allie Milavec. Umrla je na 12. maja ob osmih zjutraj v starosti šestih mesecev. Pogreb se je vršil 13. maja ob dveh popoldne na katoliškem pokopališču v Trinidadu, Colo.

Hvala za darovane vence družinam Mike Tomšič iz Delague, Tony Slavec iz Hastingsa, Joe Satič iz Trinidada, Niek Jengič iz Boncaro, Colo., tako hvala družinam Tony Brgach iz Primera, Alojzij Slavec in Alojzij M. Slavec iz Primera, Mrs. Pleich iz Cokedala, Math Karšič, Joe Bubič in Mrs. Fatur iz Trinidada, družini George Hrvatini iz Delague in vsem drugim, ki so se udeležili pogreba.

Dragi hčerki želimo miren počitek v hladni ameriški zemlji. Zapustila si nas v rani mladosti, spomin pa ostale vedno v naših srcih nate. Žalujoci ostali: Andrej in Valentina Milavec, starša, Valentina jr., Annie, Nellie in Dorothe, sestre, Frank in Charley, brata, vsi v Cokedalu, Colo.

Waukegan, Ill. — Sezona društvenih veselje, zabav in drugih prireditev v notranjih prostorih se završuje. Blizu se doba, ko bomo imeli naše zabave v prosti naravi, katere se moramo veseliti. Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti na prenovljenje naših društvenih prostorov. Kadar pridejo tako važne stvari, je treba, da se združijo in strnejo vse posamezne in združene sile v celoto ter delujejo harmonično skupaj za dosego najboljšega cilja in zaželjenega uspeha.

Društvo Slovenski narodni dom v Waukeganu je prelozilo svojo redno mesečno sejo na nedeljo dne 25. maja točno ob devetih popoldne radi prireditve igre "Golgota", katera se je uprizarjala istočasno, ko bi se imela vršiti delničarska seja. Nemogoče bi bilo rešiti vse zadeve, ki bi morale biti rešene pred prihodnjo mesečno sejo, zato smo torej sejo prelozili.

Delničarji! Pridite v nedeljo dne 25. maja gotovo na sejo delničarjev Slovenskega narodnega doma! Komur je kolikšak za napredek in splošno korist, gotovo ne bo zamudil te seje, ki je ena najvažnejših za Slovenski narodni dom. Treba bo rešiti zadevo, katere važnost je tako velika, da ne more biti rešena samo s predpisanim številom kvorumu navzočih članov, temveč s polnoštevilno udeležbo.

Delničarji in delničarke, upoštevajte to! Na svideenje v nedeljo dne 25. maja! — Marija C. Waršek, tajnik.

Stara garda v skrbeh!

Profesionalni političarji stare garde v republikanski stranki, niso prebili še toliko noči brez spanja, kot letos.

Veliko preglavico jim dela La Follette, senator iz države Wisconsin, o katerem gre glas, da se pojavi kot predsedniški kandidat na konvenciji republikanske stranke. Ako tu ne doseže uspeha, se skljuje konvencija tretje stranke, ki proglasi La Folletta svojim predsedniškim kandidatom. Tu pa postaja La Folletta nevaren političarjem stare garde. Kajti s svojimi glasovi bo lahko v kongresu pritiskal, da se republikanski predsedniški kandidat izreče za program mladore publikancev, če ne, se bodo La Folletovi podporniki vzdržali glasovanja in predsednikom bo izvoljen demokrat.

Taka in enaka ugibanja priobčujejo političarji stare garde akoraj vsaki dan v velikih dnevnikih, ki energično podpirajo staro gardo.

Ampak to ni edina skrb, ki mori političarje stare garde.

Tu je še Hiram Johnson iz Kalifornije, o katerem so političarji stare garde poročali, da je ubit kot predsedniški kandidat republikanske stranke.

Zdaj se pa zdi, da je Johnson vstal od mrtvih.

Iz Kalifornije prihaja vest, da Johnson ne bo pod nobenim pogojem podpiral kandidature Calvin Coolidgea, ki je izbranc stare garde v republikanski stranki.

Črnogledi že svare političarje stare garde in jih spominjajo na Hughesa, ki se tudi ni oziral, kaj poretje Kalifornija, ko se je meril kot predsedniški kandidat z Woodrow Wilsonom v letu 1916.

Naj ugibajo političarji stare garde, kdo jim bo vođa kalil pri predsedniških volitvah v lastni stranki. Delavce to prav malo zanima. Zanje je veliko važneje, da se sami pripravijo za volilno bitko in organizirajo svoje politične moči tako, da ne udarijo le obeh starih strank, ampak vsako stranko, ki zagovarja sedanji družabni red kot nekaj pravičnega in pametnega, ki naj ostane trajno na vekomaj.

Nezgode na železniških križiščih.

Ne mine dan, da ne čitamo o kakih nezgodah, ki so se pripetile na prehodu javne ceste preko železniške proge. In takih nesreč se dogaja povsod po celi deželi. Prevladujejo seveda one nezgode, ko avtomobil drvi preko proga in trči s vlakom. Podatki trgovinskega departamenta izkazujejo, da je bilo leta 1923 nič manj kot 8582 ljudi ubitih ali ranjenih na železniških križiščih. Število teh nesreč se stalno pomnožuje; l. 1923 jih je bilo za 20% več kot v prejšnjem letu.

Res je sicer, da se je v istem času tudi število avtomobilov povečalo še za več kot 20%, ali večji promet bi moral pač zahtevati več varnostnih naprav in ne sme služiti za izgovor, ki naj upravičuje rastoče število žrtev.

Federalni cestni urad se prizadeva, da se jim dalje več odpravijo ravna križišča železnice in onih javnih cest, glede katerih ima federalna vlada kaj vpliva. V tej splošni smeri je srečal tudi prisrčno sodelovanje državnih cestnih uradov in javnega mnenja. Mnogo križišč je bilo odpravljenih, a tem da so cesto napeljali pod ali nad progo ali potem pregadnje cest ali proge.

Varnostna propaganda in odpravljane križišč je gotovo preprečilo, da ni število žrtev dosegle gorostasnega obsega, ali očividno je treba še veliko prizadevanja, da se zniža število nezgod križišč. — F. L. I. S.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Orient, Ill. — Ali se spominjate, kateri družbi je pripadal partnik, s katerim ste se pripeljali? Obrnite se na dotično družbo in pišite vsaj približno datum, kdaj ste prišli v Ameriko ter iz katere luke ste se odpeljali. Obrnete se tudi lahko na izselniškega poslanca na naslov: Commissioner of Emigration of the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes, 443 West 22nd St., New York, N. Y. — Pozdravi!

Fovest "Jimmie Higgins" je mrcina čudo ameriškega proletariata ob času valike vojne. Dobi se pri Kajševni matici S. N. P. J.

VOJAŠKA IZREDNA ODŠKODNINA.

Kongresna zbornica in zvezni senat sta ovrgla predsednikov ugovor proti izplačilu vojaškega "bonusa" v ustanovnih policah. Veliki bizniški interesi so vporabili zadnji dan, da vplivajo na senatorje in jih pripravijo, da ne glasujejo proti predsednikovemu ugovoru.

Veliki privatni bizniški interesi ne predstavljajo le velike gospodarske moči, ampak njih politična moč je izredno velika. V volilnem letu smo in tako ni prišla politična moč velikih privatnih bizniških interesov do tistega vpliva, ki je bil potreben za vzdržanje predsednikovega ugovora. Jasno je, da je delavec in farmarjev veliko več, kot pa kapitalistov in v jeseni bi ti glasovi bili zelo neprijetna reč za kandidate, katere bo Wall Street smatral sposobnim, da zastopajo ljudstvo v postavodajnem zboru.

Predsednik sam se je nahajal v zelo neprijetnem položaju. V Massachusettsu je zagovarjal, da je pravično, ako vojak dobe "bonus". V Washingtonu je seveda bil proti "bonusu".

Profesionalni političarji v republikanski stranki sodijo, da bo ljudstvo pozabilo na dejstva, ko pojde v jeseni na volišče, ker je kongres ovrgel predsednikov ugovor. Mogoče se to zgodi. Ameriško ljudstvo je na marsikaj pozabilo, kadar je odhajalo na volišče. Ako odštejemo zadnjih pet let, se lahko reče, da se ameriško ljudstvo ni dosti brigalo za politiko. Po vojni se je pa pričelo zanimati za politiko in to zanimanje vedno bolj narašča.

Vojaški "bonus" ni edina reč, ki sili ameriško ljudstvo, da posveti več časa razmišljanju o politiki, kot je to storilo v preteklosti.

Takoj po vojni so pričeli veliki privatni bizniški interesi pritiskati farmarje ob steno. Vrednost poljskih produktov je padala, da je bilo joj, kadar jih je farmar ponudil na prodaj na trgu. Naobratno so pa morali farmarji plačevati vse potrebščine za svoje življenje in orodje in stroje za obdelovanje polja po izredno visokih cenah. Na to je prišla gonja za odprto delavnico in uničenje delavskih strokovnih organizacij. Delavstvo je ta napad odbilo z velikimi gmotnimi žrtvami. Posledice tega napada pa še niso popolnoma odstranjene.

Zasmrdelo je olje. Teapotski škandal se je razvil in pokazal, kako uslužni so nekateri profesionalni političarji, ki se prištevajo k stari gardi, napram privatnim bizniškim interesom.

Razvila se je afera v justičnem departmentu. Na dan je prišlo, kako je Burns vodil tajno službo in v kakšne namene so tajni agentje vohunarili in odkrivali nevarne radikalne elemente tam, kjer jih ni bilo.

Prišli so na dan škandali, ki pripovedujejo, da so nekateri tihotapci z opojnimi pijačami plačevali velike vsote denarja za protekcijo.

Jasno je amerškemu ljudstvu, da je obrambna colnina precej pripomogla do sedanje draginje in da bogati le privatne bizniške interese, navadnemu ljudstvu pa škoduje.

Poleg dosti drugih reči, s katerimi ljudstvo ni zadovoljno, je predsednik še vetiral vojaški "bonus", katerega je zahtevala ogromna večina vojakov.

Vojaški "bonus" je torej zadnja reč, dasiravno je boj zanj trajal že pet let, ki vpliva na ljudstvo, da misli, kako bo glasovalo v jeseni.

Ljudstvo res lahko pozabi marsikaj, ko odhaja na volišče, ne more pa pozabiti vseh dogodkov, ki so se izvršili zadnja štiri leta. Velike so bile obljube nove administracije, preden je prevzela upravo. In koliko teh obljub je bilo izvršenih?

Ljudstvo govori, da nobena. In kadar ljudstvo tako govori, so znamenja tukaj, da ni pozabilo na vse in da ne bo pozabilo na vse, ko bo v jeseni odhajalo na volišče, pa četudi profesionalni političarji napravijo sto novih obljub v nadi, da z njimi še enkrat premotijo ljudstvo.

Masilija nad našimi volilci o priliki državnozbornih volitev.

od njegova posebnega poročevalca.

(Dalje.)

Nezvesti ljudje broje do krvi.
Nato so na tleh leželega in onemoglega Latina do krvi obricali. Ravnotako so bili pretepeni Vid Ivan Pok, Martina, Anton Skočnik, Muntiča, Miho Grubišič, Boža iz Lohorike, Jakob Žmak, Ivan Pauro pok. Matka, iz Munjane, Ivan Ušić pok. Mihe iz Altunje, Ivan Ušić pok. Mihe iz Altunje in v nebroj drugih.

Nato so Sladonjcu odpeljali v Pulo, v vojašnico na Vicolo del Mare, kjer so ga držali zaprtega do 5. ure popoldne. Zatem so ga izstrelili fašistovski milice peljali nazaj domov, kjer so se potem pri Sladonji nasilno najedli in napili. Medtem je moral Kašić ob 4. uri popoldne pobegniti v gozd. Koj nato so prišli fašistovski vojaki ter zagrozili Kašićevi ženi, da ga ustrelje, ako ga dobe.

Vrhunec "volilne svobode".
Koper. Sekcije št. 721, 722, 723, 724.

Slovanški okoličani so glasovali po večini v 724. sekciji, ki je imela svoj sedež v mestu. Predsednik te volilne komisije je bil znani sodni svetnik Puletti. Kar je delala volilna komisija te sekcije, je še višek zasramovanja vsakega zakona. Predsednik je metal glasovnice naših volilcev kar v priročje njih mesto v čaru za mislo volilne komisije. Vsa naš volilci se je moral odstraniti prej, nego pa je predsednik spustil glasovnico v izročje. Za volilce, ki so se takemu početju uprli, so pohiteli fašisti — vsak si lahko predstavlja, s kakim namenom. Poleg volilne kabine je ves čas stal fašist Alberto Purger iz Bertokov, hodil v kabino, prečeval našim volilcem odznak fašistovske stranke. Volilci, ki so se temu početju uprli, so prejeli sicer od predsednika drugo glasovnico, a imenovani fašist, ki je ves čas stal poleg kabine, je dajal predsedniku znamenje, za katero stranko je volilec glasoval. Nešteto naših volilcev se je uprlo proti predsednikovu početju, pa so bili celo tudi volilci, ki so ga morali prijeti za roko in ga s silo prisiliti, da je storil, kar mu zahteval. Tako sta storila naša volilca Ivan Bertok in Josip Kuret, oba iz Bertokov. Antona Sošica iz Čežarjev so fašisti v volilni dvorani pred očmi vse komisije pretepli, ker je glasoval za slovanško narodno stranko. V znak protesta proti nezakonitostim je naš volilec Ivan Kočančič iz Bertokov vrgel glasovnico ob tla in jo pohodil, a nato odšel.

Fašist Ernesto Purger iz Bertokov (brat Alberta) se je predstavil volilni komisiji z več legitimacijami in glasoval kar nakrat z vsemi. To je tudi drugi dan priznal in se s tem celo hvalisal. Vsi volilci, katerim se je posrečilo glasovati, so pripravljene prisego potrditi, da so glasovali za slovanško narodno stranko. Zadržuje se tudi z gotovostjo, da je imela slovanška stranka v Koprju ob skrutinju 476 glasov. Po uradnih poročilih pa nima slovanška stranka v Koprju niti enega glasu. Zato pa so fašisti "dobili" 2700 glasov.

Na skrutinator aretiran četrte ure pred početkom volilnih operacij.

Herpelje-Kozina. Sekcija št. 725.

Ta občina ima občinskega komisarja. Dne 31. marca t. l. se je vrtila seja občinskih svetovalcev v svrhu imenovanja četvero skrutinatorjev v volilno komisijo. Pri tej seji so seveda zmagali na običajni način fašisti in so bili imenovani za skrutinatorje trije fašisti a samo en naš, čeravno je 99% prebivalstva Slovanov. Skrutinator domačin je imel biti obsepostovani počenjak Fran Kace iz Herpelj. V soboto ob 4. uri popoldne so imeli pričeti volilne operacije. Četrte ure prej so oziroma Raceta aretirali, češ da imajo proti njemu neko ovadbo. Odvedli so ga v dve uri oddaljeno Materijo, kjer so ga pa takoj izpustili. Na njegovo mesto v komisiji pa je bil seveda takoj imenovan drug skrutinator fašist. Namen aretacije je očitno: razumalo se je, da bodo fašisti dobili z vsemi silami največ 40 glasov, a slovanških da bo najmanj 400. "Skrutinji" pa je "dal" izskotom 332 glasov, a slovanški stranki samo 208.

Mareziganci perejo svoj zločin izza volitev 1. 1921.

Marežice. Sekcija št. 726.

Vsakomur je še dobro v spominu, kar se je zgodilo v Marežicah za volitve 1. 1921., ko so fašisti toliko časa izživali, da so prejeli zasluženo plačilo. Fašisti, ki so napadli naše mirne volilce z bombami in streljanjem, so bili oproščeni, naši ljudje pa po dolgih letih obsojeni v ječo, ker so se branili z edinim orožjem, ki jim je bilo na razpolago v silobranu — kamenjem.

Pri teh volitvah so se fašisti dobro premislili priti v Marežice. Zato pa je bila, da se lahko Mareziganci z dobrim uspehom fašistovske stranke lahko operajo svojega greha, poslana v marezigansko volilno sekcijo prav vzorna volilna komisija.

Orožniški poveljniki je že prej poskrbel, da je uradno raztrgal in odstranil vse slovanške volilne proglase in plakate. Pri tem poslu mu je bil seveda na pomoč tudi fašist Ivan Bordon iz Bernetičev.

Na dan volitev je zastopnika slovanške kandidatske liste še pri vratih napodil orožniški poveljnik. Ravnotako ni komisija sprejela zastopnikovega namestnika, pa mu niti ni pustila glasovati. Nešteto volilcev ni pustila komisija glasovati, ker jim ni občinski komisar vpisal v volilno legitimacijo bivališča. Ravnotako niso pustili glasovati volilcev, ki so bili vpisani pravilno v volilnem imeniku, a bivajo v drugi občini. Navzočni vojak je zahteval od naših volilcev, da ga puste s seboj v volilno kabino. Orožniški brigadir, ki bi imel skrbeti za red, je lovil okolo naše volilce, katerih komisija ni pustila glasovati, ter jih vodil zopet na volilne. Tu pa bi jih komisija pustila na njegovo posredovanje glasovati — a samo za fašistovsko stranko. Ker pa naši volilci tega niso hoteli storiti, se morali zopet oditi, brez da bi bili glasovali. Vzorna komisija pa je volilec tudi kar sama prečevala volilni odznak fašistovske stranke. Preskrbljena je bila tudi z vinom, da je lahko napajala v volilnem lokalni volilce, ki so glasovali za fašistovsko stranko.

Sekcija št. 727.

Zastopnikov naše kandidatske liste niso hoteli sprejeti v volilno komisijo, češ, da jih ne poznajo.

(Konec prihodnjih.)

AMERIKA PORABI GORE LEDU POLETI.

Chicago, Ill. — Tam zunaj v Atlantiku in nekje v bližini rta Race plava velika ledena gora ali ledenik. Iedana so bila svarila ladijam, da se ognejo ledenika.

Neki časnikarski poročevalec je postal romantičen in je zapisal, da je ledenik tako velik, da bi lahko skozi več let zalagal Ameriko z ledom.

To je povzročilo, da se nekateri ljudje postali radovedni in začeli so si ogledat ledenik. Pronašli so, da je ledenik eno miljo dolg, dve sto čevljev širok, sto čevljev visok in ocenili so, da tehta okrog 179,520 ton.

Ko so to dognali, se je oglašil statističar organizacije National Association of Ice Industries in rekel: "Ta ledena gora preskrbi Ameriko z ledom samo za en dan in tretjino dneva. Ako bi bile pa zelo vroče poleti, tedaj bi ves ledenik naložili v enem dnevu na tovrstne vozove in ga razvozili konzumentom."

Produkcija ledu se množi od leta do leta in danes znaša 56,000,000 ton. Ta množina je tako velika, da se iz nje da napraviti ledenik, ki bil dve sto čevljev širok, sto čevljev visok in tri sto dvanajst milj dolg. To je pot iz Chicago do Cincinnatija.

Ali ni ledenik, ki plava pri rtu Race pravi pritlikavec v primeri s tako ledeno goro, ki predočuje uporabo ledu v enem letu v Ameriki?

KARAMBOL NA ULIČNI ŽELEZNICI.

Roanoke, Ind. — Na ulični železniški Indiana Service korporaciji se sta udarila skupaj večerova vozova. Učinek je strašen. Šest oseb je ubitih in okoli dvesto ranjenih. Ko je Katarina Overly iz Huntingtona izvedela, da se je zgodila nesreča, se je hitro odpeljala v avtomobilu na lice mesta. Ko je uzrla strašni prizor, se je zgrudila mrtva na tla.

Delavske novice.

(Federated Press.)

Konvencija rudarjev v Illinoisu.

Peoria, Ill. — Na predpoldanski seji 20. maja so delegatje zaključili, da se vprašanje prohibicije reši z ljudskim glasovanjem. Konvencija se ni hotela izreči, kaj misli rudarska unija o prohibiciji, temveč je izjavila, da naj široke mase ljudstva odločijo.

Proti koncu se je John L. Lewis, mednarodni predsednik rudarske unije, adresiral delegate. Rekel je, da ni prišel poglabiti prepira v organizaciji, temveč delat mir. On je pripravljen pozabiti na vse prejšnje konflikte, če članstvo naredi križ čez spore. Nato je govoril o gibanju rudarjev v drugih deželah. Lewisa je predstavil Farrington, ki je bil še pred enim letom njegov veliki nasprotnik. Danes sta zopet prijatelja.

Na popoldanski seji pa je Farrington z Lewisom vred žel poraz, ko so delegatje sprejeli resolucijo, ki zahteva pošteno in nepristransko rešitev zadeve Alexandra Howata.

Howat je govoril na konvenciji na eni prejšnjih sej. Govoril je dve uri in delegatje so pazno poslušali. Motil ga ni nihče. Farrington ga je mirno predstavil in dejal, da sme Howat govoriti kar hoče in kolikor hoče.

Howat je rekel, da obžaluje, da je illinojska distriktna eksekutiva spreminjala stališče napram njemu, ampak on, ne bo kritiziral Farringtona, upa pa, da mu ostane illinojski rudarji še nadalje prijatelji in ga podpirajo v boju za dosogo njegovih pravic v rudarski organizaciji. Nadalje je rekel, da je pred desetimi dnevi dobil dovoljenje, da sme stopiti nazaj v unijo, ko je dobil dejo v kansaškem premogovniku, kjer zdaj koplje premog. On zahteva, da se mu vrnejo vse pravice starega člana.

Farrington je nato pojasnil, zakaj je zapustil Howata in se pomiril z Lewisom. Vzrok je, ker je Howat stopil v Progressivni mednarodni odbor v Pittsburghu. Ta odbor je del komunističnega gibanja in on (Farrington) neče imeti nobenih stikov s komunisti. Howat je danes prav blizu komunistov, če še ni popolnoma njihov, in to ga je napotilo, da mu je obrnil hrbet.

Ta Farringtonova izjava je naredila kraval v dvorani. Delegatje, ki simpatizirajo s Howatom, so ogorčeno protestirali. Howat je pomiril delegate, ko je po končnem Farringtonovem govoru pojasnil, da so pittaburški odbor ustanovili najboljši možje v rudarski uniji in program tega odbora bi bil sprejet s 95 odstotki glasov, če bi šel na referendum članstva. V programu je šesturni delavnik, nacionaliziranje rudnišev in ponovni sprejem izključenih kansaških rudarjev med drugimi točkami.

Konvencija je pozneje odobrila Farringtonovo stališče s 341 proti 150 glasovom in s tem končala konflikt med 12. distriktom in in rudarsko eksekutivo v Indianapolisu.

PRENAŠANJE SLIK PO TELEFONSKI ŽILCI.

New York, N. Y. — Človeški ženij nikdar ne miruje in prisene ti svet od dneva do dneva z novimi iznajdbami. Ravno sedaj se je popolnoma posrečilo prenašanje fotografiranih slik po telefonski žici iz Clevelanda v New York.

Kako se prenašajo fotografirane slike? Originalna slika se položi okoli valjarja, v katerem se nahaja foto-električna celica. Na valjar na postaji, na kateri sprejemo sliko, se da nerabljena film. Oba valjarja se sučeta hkratu. V tem času pada majhen toča močan svetlobni žarek na originalno sliko, ki prodira skozi film k foto-električni celici z možjo, ki je v proporelji svetlobe in sene originalne slike.

S pomočjo nove priprave, ki je poznana pod imenom svetlobna zaklopnica, se vrže svetlobni žarek, ki soglašja v možni originalne žarka in ki se sprejme od foto-električne celice, na film, na katerega se prenaša slika. Sprejemajoči valjar se vrtil, svetlobni žarek se giblje stopnjevače od enega konca valjarja do drugega. Ko je žarek dosegel konec valjarja, je film zrel, da se razvije in napravi slika.

STRELNO OROŽJE NI ZA OTROKE.

Minneapolis, Minn. — 6-letni Donald St. Croix se je igral "vojake" s pravo puško dva in dvajsetega kalibra.

Medtem je prišla 14-letna Mary Kelly in je nesla v naročju 18 mesecev starega malenčka Wallacea Ellisa. Donald je pomeril na deklico z malenčkom v naročju in deklica je viknila: "Ne mudi na naju, obrni puško proč." Na to se je Mary z detetom obrnila proč. Donald je pa odgovoril: "Saj ne bo nič bolelo."

Sprežil je hladnokrvno petelina, puška je pečila, deklica je zaupila. Kroglja je prodrla levo roko deklice in je obtičala blizu detetovega arca. Dete so hitro odpeljali v bolnišnico in zdravniki so takoj izjavili, da ni nobenega upanja, da se ohrani pri življenju. Deklica se nahaja v resnem položaju.

Mali Donald se pa drl matere in plaka: "Nisem vedel, da rani." Največja neumnost je otrokom kupovati strelno orožje, ko se odraščeni ljudje dostikrat ponesrečijo z njim.

POTEZE V POLITIKI.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Divji krik zasmehovanja je zaplaval v kongresni zbornici zadnje sobote popoldne, ko se je izvedelo, da je zbornica ovrgla predsednikov ugovor proti "bonusu" v razmerju 4:1. Obče je bilo priznано, da še nikdar ni bil predsednikov ugovor tako poražen, kot v zadevi vojaškega "bonusa".

Podporniki Bele hše so takoj zaplaval in razglasili, da predsednik ni imel namena vložiti ugovor proti naseljeniški predlogi. On bi jo samo ne podpisal in postala bi zakon. Tako ravnanje bi ga sprijaznilo z obema strankama.

Iz glavnega japonskega stana je došlo poročilo, da poslanik Hanihara sumi, da ga je tajnik Hughes izahiral, ko ga je vprašal, da mu naj izroči pismo, v katerem Japonci odprto govore, kako sodijo, ako so izključeni od naseljevanja, in ker je obelodanil pismo ob času, ko je lahko napravilo največ škodo japonskemu prijateljstvu. O tem ne postojita dvoma, da je Hughes inicijiral Haniharovo pismo, katero je bilo objavljeno v Tokio in potrjeno o o katerem so sodili, da je zapupno in je bilo objavljeno brez Haniharovega dovoljenja. Predsednik Coolidge je stal ob času primarnih volitev v Kaliforniji pred neodvisnimi volilci kot kandidat, ki je za izključenje Japoncev od naseljevanja. Po zmagi pri primarnih volitvah se je ga dobribral Japoncem. Ko se je pa šlo za "bonus", se ni dobribral nobeni stranki in tudi nobeni ni bil všeč.

Njegovo stališče je bilo zelo oteškočeno, odkar je zagovarjal vojaški "bonus" v Massachusettsu, proti njemu je pa bojeval v Washingtonu.

PRIČUJOČNOST DUHA JE REŠILA PARNIK.

Superior, Wis. — Parnik "Ashley" iz Clevelanda se je zaletel v parnik "Hoover and Mason". Nesreča se je dogodila pri Great Northern Ore doku št. 2. V parniku "Hoover and Mason" je zazijala takoj odprtina, ki je bila 12 čevljev dolga in 7 čevljev široka. Ko je kapitan videl, kaj se je zgodilo, je hitro zapeljal parnik na obrežje blizu reke Nemadji. Tako je kapitan rešil parnik in njegov tovor, ki se zdaj nahaja le v 20 čevljev globoki vodi. Zadnji konec parnika gleda iz vode pet čevljev, sprednji konec je pa precej visoko iz vode, tako da ga bo mogoče popraviti za silo in razložiti, preden odpluje v ladjedolnico, da izvrše na njem temeljito popravilo.

ŠTIRJE MORNARJI SO UTONILI.

Sault Ste. Marie, Mich. — Bilso otoka Montreal v jezuru Superior se je potopil parnik "Orinoco". Po brzovjavnem sporočilu so utonili štirje mornarji in štiri najst se jih je rešilo. Detalji o nesreči niso znani. Na jezuru je ob času potopa razajal silen vihar.

Albanski vsaši okupirali Škader.

Belgrad, Jugoslavija, 21. maja. — "Politika" poroča o vstaji v severni Albaniji. Vstasi so okupirali Škader in več drugih krajev.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2687-39 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:
UPPRAVNI ODSEK:
Predsednik Vincent Calkins, podpredsednik Andrew Vidrih, R. F. D. 7, Box 81, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jaka Zavortnik, upravitelj glasila Filip Godina.

FOTOTNI ODSEK:
John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenikar, Box 276, Barbours, Ohio, Fred A. Vidar, Box 673, Eliz., Minn., John Terzjak, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gortch, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNISKI ODSEK:
OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2687-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrus, Box 236, Moon, Run, Pa., John Grodaj, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sulic, Box 104, Green, Kans., za jugovzhod. Blas Mera, Box 166, Buhl, Miss., za severovzhod. Miho Zogol, 2483 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:
Frank Zalta, predsednik, 204 W. 20th St., Chicago, Ill., Frank Somrak, 2617 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitelni odbor:
Predsednik: Frank Aleš, 2134 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Jelka Oren, 3639 W. 29th St., Chicago, Ill., Jos. Strub, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O.
POZOR!—Korrespondenca z gl. odborom, ki deluje v glavnem uradu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika se posiljuje Predsedništvu S. N. P. J., 2687-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE BOLNISKE PODPORE SE NASILOVE: Bolniške tajništvo S. N. P. J., 2687-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote volbe se posiljuje Tajništvu S. N. P. J., 2687-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljuje na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2687-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede posiljevanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljuje Frank Zaltu, predsedniku nadzornega odbora, šigar naslov je spodaj.
Vsi priporočili na gl. porotni odbor se naj pošiljuje na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.
Vsi dopisli na drugi spisi, nanašanja, oglaš., naročnina in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošiljuje na naslov: "Prosveta", 2687-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Naši odri.

Ga. Augusta Danilova bo gostovala 25. maja v Lorainu pri vprizoritvi Hauptmanove drame "Elga".

Uspeh, katerega je dosegla ga. Augusta Danilova v Clevelandu, od priliki uprizoritve Hauptmanove drame "Elga", je bil nad vse razveseljiv, kajti a tem, da so prišli Slovenci od vseh strani na predstavo, so pokazali, da se zanimajo za slovanško umetnost. V tej igri, v naslovni vlogi, je pokazala ga. Danilova, kaj se pravi "igrati", da je pravo igranje umetnost. Videli smo jo ne kot gospo Danilovo, temveč kot tisto Elgo, katero ni je predstavil Hauptman takrat, ko je pisal dramo.

Soigralci gospe Danilove so bili člani dramskega društva Ivan Cankar, ki so pokazali s tem nastopom, da so pristopni tudi višji dovršenosti. Vsa predstava je bil triumf kratke šole gospe Danilove, obištevno pa je poneslo s seboj tisti užitek, katerega je pričakovalo.

Škoda bi bilo, ako bi to krasno dramo ne videli tudi naši sosedje Lorainčani. Zato so naprosili naši vrli in zavedni rojaki v Lorainu, da bi se "Elga" uprizorila tudi v Lorainu, kar so igralci z veseljem sprejeli ter sklenili, da se uprizori "Elga" v Lorainu 25. maja, ob 7:30 zvečer.

Drama "Elga" je eno izmed prvih del poznane dramatika Hauptmana. "Elga" se je uprizorila na ljubljanskem odru nad dvajsetkrat, in tudi na drugih odrih je bila vedno velik uspeh. Slovenci v Ameriki smo jo videli 6. aprila prvič, priprčan pa sem, da bi bila dvorana S. N. Doma zopet natlačena, ako bi jo privedli še enkrat. Prizori, ki se odigravajo v tej igri so nadvse zanimivi, polni pričakovanja, nekateri momenti pa so naravnost triumf pisateljeve domišljije; in če spojimo to domišljijo z dovršeno igro "Elga", gospe Auguste Danilove, moramo pripoznati, da je nekaj, kar se ne vidi niti na največjih ameriških odrih. Da je gospa Danilova res umetnica v svoji stroki, da je nje dom gledališki oder, to so pripoznali vsi veliki slovanški dramatik in kritiki. Njena veselost in razposajenost v "Elgi" je tako naravna, kakor da je res ona "Elga", ona življenja polna žena, ki si jo je zamislil Hauptman. Ko pa pride v zadnjem dejanju na oder, pa zagledamo ne več tisto razposajeno "Elgo", temveč ranjenega leva, kateremu se križ arec od bridkosti, jeze in sovraštva. V tem vidimo vso ono strast ženske duše, ki prihruimi na dan in se zlije v morje nekončne bolečine, kadar je njena duša polna bridkosti, tuge in prevaranja. Na drugi strani pa zopet vidimo globoko in čisto ljubezen moža, ki ji je dal

vsega, česar si je poželelo arec žene, ki jo je ljubil — ljubil do blaznosti.

Igra "Elga" se danes ponavlja po vsem svetu; gledamo jo, ali jo ne pomnimo, je nečemo videti, ker se odigrava v reancl. Priliko pa imamo, da jo vidimo v nedeljo na gledališkem odru v Lorainu. Kdor bo prisostvoval tej predstavi, bo videl našo slovanško umetnico Danilovo kot največjo tragedkinjo, ki je žela s svojim nastopom v "Elgi" v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani največji triumf.

Rojaki v Lorainu in oni v Clevelandu in okolici, ki niste še videli te predstave, ne pozabite navedeljo in napravite mal izlet v Lorain, da vzbudimo tudi v Lorainu zanimanje za slovanško umetnost, za našo slovanško dramo. Kajti s tem bomo ali dali veselje lorainiskim dramatičnim društvom veselje, da bodo še pogosteje nastopali na slovanškem odru.
Predstava prične ob 7:30. Vstopnina je \$1.25 in \$1.00. Vrši se v Slovenskem Narodnem Domu na Pearl St.
Pojdimo vsi, kdor more iz bližnjih naselbin v Lorain!
Osebe, ki nastopijo v vlogah, so sledeče:
V prvem in zadnjem prizoru: Nemški vitez..... J. F. Teržičan, sluga..... August Komar, menih..... Ivan Steblaj.
Osebe iz sanjskih prizorov: Grof Straženski..... Ivan Steblaj, Mariana, njegova mati..... Anica Rogelj.
Elga, žena Straženskega..... Augusta Danilova, mala Elga, njen otrok..... dete ge. J. Zupanc.
Dimitrij, Elgin brat..... Boris Pavlin.
Griška, Elgin brat..... Vatroslav Grill.
Oginski, bratranec..... F. L. Truger, Timočka, oskrbnik..... Frank Česen, Dorika, Elgina sluhinja..... Marija Debevc.
Dojka male Elge..... Ivanka Sifrer, prvi sluga..... P. Potar, drugi sluga..... Josko Birk, prvi vojak..... Jakob Plemel, drugi vojak..... France Stopet.

DELO ŽELIM

dobiti v gozdu in držati "Boarding House" ljudi na hrani in stanovanju v državi Pennsylvaniji. Za pojasnila pišite na: J. G. P. O., Box 182, Conemaugh, Pa. (Adv.)

PRODA SE KROJAČNICA

in trgovina za moško opravo, na jako prometnem kraju. Več se izve pri: MAX STANOVECH, 15710 Waterloo Rd. Cleveland, Ohio. (Adv.)

ZLATA ZILA OZDRAVLJENA

ALI VAS NE STANE NITI CENTA

A. P. Čehov: Ariadna.

(Dalje.)

Priseli so se razgovori, kako le- po bode v Italiji, — oh, Italija, oh, ja — in tako je bilo vsak dan; a ko ni je Ariadna g'le-lala čez ramo, sem že kar iz njezega hlad- nega in rezkega izražanja razvi- del, da si je ona v svojih mlilih podvrkla Italijo z vsemi njenimi saloni, upoštevanimi inostranci in turisti in da je od tega nazaj obdržati nemogoče. Svetoval sem ji, počakati nekoliko in preložiti potovanje za eno ali par let, a ona se je raničljivo kremžila in go- vorila.

— Vi ste pomišljav, kakor sta- ra tala! Ljubko je bil zn potovanje. Govoril je, da pride to zelo po- ceni in da bi šel tudi on v Italijo, da se tam nekoliko oddahna od družinskega življenja. Jaz sem se kosal in se delal naivnim kakor gimnazijec. Ne radi dvoma, pač pa radi tega, ker sem slutil nekaj strašnega, nenavadnega, sem se trudil, kadar je nanesla prilika, ne puščati jih sama in oba sta se šalila iz mene: n. pr. Kadar sem jaz prišel, sta se de- lala, kot bi se objemala itd.

In res, nekega prekrasnega ju- tra se je pojavil pri meni njen mehki brat — spiritist in izrazil željo, pogovoriti z menoj na sa- mem nekaj besed. Bil je človek brez volje, ne oziraje se na izo- brazbo in delikateso, se on nika- kor ni mogel zdržati, da bi ne prečital tujeja pisma, če je leža- lo pred njim na mizi. In v tem razgovoru mi je priznal, da je ne- vedoma prečital Lubkovo pismo, naslovljeno Ariadni.

— Iz tega pisma sem zvedel, da odide ona v kratkem čez mejo. Jaz sem ves iz sebe, ljubi prijatelj! Radi Boga, razjasnite mi, jaz ničesar ne razumem! Med tem ko je izgovarjal te be- sede, je težko sopesl in pihal meni naravnost v lice in iz njegovih ust je prihajal duh od kuhane go- vedine.

— Oprostite, jaz vam razložim tajnosti tega pisma, — je nada-

ljeval on, — vi ste Ariadnin prijatelj in ona vas upošteva! More- biti vam je znano kaj. Ona hoče oditi, pa s kom? Gospod Lubkov namerava iti z njo. Oprostite, pa to je zelo čudno z njegove strani. On — oženjen človek, ima otroke, a pri tem razkladajoč Ariadni ljubezem, jo tudi tiče. Oprostite, to je čudno!

Jaz sem odrevenel, roke in noge so mi zástale in v prsih sem začu- til bolečine, kakor bi mi kdo po- ložil trikotni kamen nanje. Kotle- vič se je brez moči spustil v na- slonjač in roke so se mu povesile, kakor bi ne bile njegove.

— Kaj že morem jaz storiti? — sem ga vprašal.

— Dopovedati ji, prepričati jo... Pomislite: kaj je on zanjo? Morda par t O Bog, kako je to grozno, kako grozno! — je na- daljeval on prijemajoč se za gla- vo. Ona je imela na razpolago ta- ko imenitne partije kakor Mak- tujev in... druge. Knez jo obo- žuje in še pretečeni teden je nje- gov pokojni ded Hilarijon za trdno povedal, kako dvakrat dve, da bo Ariadna njegova žena. Za trdno! Ded Hilarijon je že mrtev, to je bil obudovanja vredno u- men človek. Njegov duh kličevo vsak dan.

Po tem razgovoru jaz nisem ce- lo noč nič spal in sem se hotel u- streliti. Zjutraj sem napisal pet pisem, vse sem raztrgal na košče, potem sem cel dan stokal na avsih, pozneje pa sem vzel od očeta denar in odšel na Kavkaz, ne da bi se poslovil. Nazadnje, ženska je le ženska in moški je le moški, pa je li mo- goče vse tako priprosto, kakor je bilo to včasih do vesoljnega po- topa in je-li mogoče, da jaz, izo- bražen človek, obdarjen z zdravim razumom, ne morem brzdati svo- jega silnega poželenja do ženske zato, ker je ona drugačnih oblik kakor jaz? To bi bilo grozno! Mo- ram si predstavljati, kako člove- ški genij, boreč se z naravo, bo- reč se z fizično ljubeznijo kakor s sovražnikom in četudi je ni pre- magal, se mu je vendar posrečilo jo omrežiti z iluzijami bratstva in ljubezni; in za mene še ni več navadna odstranitev mojega te-

lesnega organizma, kakor pri pu- ali žabi, a prava ljubezem in vsa- ko objekte postaja oživiljeno s čis- tim, srčnim izbrabom in uvažan- ja do ženske. V resnici gnus na- pram telesnemu instinktu iz ve- kov in stotinah rodov; to sem po- dedoval v krvi in sestavlja del mojega obstoja in če jaz tedaj spoznam ljubezem, to ni tako na- ravno in neobhodno potrebno za naše čase kakor moji zunanji in oni deli, ki so pokriti z volno. Me- ni se zdi, da tako misli večina iz- obraženih ljudi, ker v sedanjem času pomanjkuje v ljubezni nra- vstvenega in poetičnega elementa s trikratno kot pojav aetizma; govore, da je ta pojav simptom degeneracije mnogih zmot. Res- nično, opevaajoč ljubezem, upošte- vamo mi v tem plemenitost tega kogar ljubimo, katere pa največ- krat nima in to nam služi kot vir vednih bolesti za naše napake. Toda sedaj že boljše in po mo- jezku naj ostane tako, ker še ved- no je boljše trpeti in se tolažiti s tem, da je ženska v resnici le ženska in moški le — moški.

V Tiflisu sem prejel od očeta pi- smo, ki mi je pisal, da je Ariadna tega in tega dne odpotovala čez mejo z namenom, da tam prebije celo zimo. Čez mesec dni sem se vrnil domov. Bila je že jesen. Vsak teden je Ariadna pisala mo- jemu očetu po nekaj zelo zanimi- vih in literarno prekrasnih pisem na parfimiranem papirju. Sem mnenja, da je vsaka ženska lahko pisateljica. Ariadna je zelo po- drobno opisovala, kako težko ji je bilo prositi njeno teto za tisoč rubljev za potovanje in kako je v Moskvi zastoj nagovarjala neko staro daljno sorodnico, da bi jo spremljala. Te čezmernosti v po- drobnostih so zelo upljujevale na mene in navsezadnje sem razu- mel, zakaj ni bilo z njo nobene spremljevalke. Čez nekaj časa sem prejel od nje pismo, ravno- tako parfimirano in pisateljsko. Pisala mi je, da ji je postalo dolg- es po mojih lepih, razumnih in zaljubljenih očeh in mi prijatelj- sko očitala, če ljubim svojo mla- došt, se ne bom kisal v vasi, med tem ko bi lahko živel v raju kot ona pod palmami in vdihoval va-

se vonj rajskih dreves. In podpi- sala se je: "vaša zapuščena Ari- adna." Potem čez dva dni sem prejel zopet drugo pismo enake vrste in podpis: "vaša pozablje- na". Meni se je mraščilo v glavi. Ljubil sem jo čezmerno in vsako- noč se mi je sanjalo o njej, a pri- tem pa mi še piše, "zapuščena", "pozabljena" — od kod to, zakaj to? — in poleg tega še vaško dol- gočasje, dolgi večeri, težke misli na Lubkov račun... Negotovost me je mučila in mi zastrupljala dneve in noči in postalo mi je ne- znosno. Nisem mogel zdržati tega in odpotoval sem.

Ariadna me je vabila v Opatijo. Prišel sem tja na lep, jasev in topli dan po dežju; deževne kap- lje so še visle na drevnih ve- jah. Nastanil sem se v veliki ka- sarni podobnemu d'ependace, kjer sta bila Ariadna in Lubkov. Bilo jih ni doma. Odpravil sem se v park, brodil po drevoredu, potem sedel na bližnjo klopi. Mimo je prišel avstrijski general z na hr- tu prekrizanimi rokami in z ši- rokim rdečim trakom na hlačah, kakšne nosijo naši generali. Pri- peljali so mimo malčka v vozič- ku in kolesa so škripala po trdem pesku. Mimo je prišel slaboten starček z rumenico, pešica An- gelžinj, duhovnik in potem zopet avstrijski general. V utico so pri- šli vojaški godeli z bliščeciimi in- strumentii, ravnokar dosepevi iz Reke; zaigrala je godba. Ste že bili v Opatiji? To je umazano slo- vansko mestece z eno ulico, kate- ra smrdi in po kateri v dežju in po njem ni mogoče hoditi brez galoš. Jaz sem veliko in vselej s tako naslado čital o tem zemakem raju, a ko sem pozneje tam za- vihal hlače in pazljivo stopal čez ozko cesto in si radi dolgočasja kupil od stare babe nekaj trdih hrušk, katere je spoznala mene za Rusa in mi rekla "čitiri", "da- vadcat" in ko sem se v premlje- vanju vprašal, kaj naj storim na- vsezadnje in kaj naj delam tu- kaj, a ko so me venomer srečava- li ruski letoviščarji, razočarani kakor jaz, tedaj sem postal jezen in sram me je bilo. Tam je tihi zaliv, kjer je videti parnike in čolne z raznobarnimi jadrji; od tam se vidi na Reko in na odda- ljene otočke, pokrite z zoperno megljo in to bi bila slika, če bi pogleda na zaliv ne zabranjevali hoteli in njihove dépendance, ne- lepe meščanske arhitekture, a ka- terimi so nenasični trgovci zadel- ali ves ta zeleni breg, tako, da večidel v tem raju ne vidiš ničesar drugega razun oken, teras in verand z belimi misticami in črnimi lakajskimi frakii. Tam je park, kakršnega najdete v vsa- kem letovišču onstran naše meje. In temno, nepremično molčeče palmovo zelenje in svetlormeni pesek po drevoredih, svetlozeleni klopi in bleak kričeih vojaških trobent in rdeči našivi generalov — vsega tega se človek nagleda v desetih minutah. A drugače ste obvezani prebiti tukaj deset dni, deset tednov. Vlačč se po nevolji po teh letoviščih, sem se do dobra uveril, kako neudobno in skrom- no žive sitti in bogati, kako medlo in slabo izgledajo, kako priprosti so njihovi vkusi in zahteve. A ko- liko so na boljšem oni mladi turis- ti, ki nimajo sredstev, da bi hodi- li po hotelih, zato pa ostajajo kjer si bodi in občudujejo morje z vi- sokih hribov, leže v zeleni travi, hodiyo peš, vidijo od blizu gozdo- ve, vasi, opazujejo krajevne obi- čaje, poslušajo njegove pesmi, se zaljubljujejo v njihove ženske...

(Dalje prihodnjij.)

Josip Jurčič: PONAREJENI BANKOVCI.

Povest iz domačega življenja.

(Dalje.)

In kdo je bil kriv krvave nesreče tega moža, še ne Zakrajec — to se ve, njemu neznan — ki je bil za ponarejene, ničvredne bankovce volji kupil od njega? Podobnih nesreč je Zakrajec z nepošteno svo- je trgovino napravil toliko, kolikor kupčij. Ven- dar, ko se je bil enkrat denarja polakomnil, je mislil več na to, kako bi ga pomnožil, kakor na to, kaj je prav in neprav ali nepošteno.

VIII.

Neznani gosposki gost, ki je k Zakrajčevim zabajal in donášal slab denar, je bil izostal že precej dolgo. Zakrajec je bil nesel zadnji ponare- jeni denar v daljni semenj, ko je tujec zvečer zo- pet oglašil se in vprašal po njem. Zvedevši, da Za- krajec ni doma, naroči bankovčar ženi, naj mož, ko pride domov, pazi nekaj časa — ker gospo- ska že oba zasleduje. Tujec uniči svoje risalno orodje in vse priprave, kar jih je pri Zakrajčevih v mali drugi izbi imel, in odide.

Od tačas ga v tem kraju ni bilo več videti, niti kasneje ga sodišče ni zasledilo.

Pač pa je našlo sled za Zakrajcem.

Ko je namreč drugi dan Zakrajec k skrbeči ženi iz semnja domov prišel in mu je ta strahoma povedala, kaj je njegov ponarejevalec denarjev rekel in storil, povedal Zakrajec glavo in rekel:

"Nikamor več ne pojdem. Da bi se le šel zdaj dobro izteklo!" — Ozrevali se, da li ga nihče ne vidi, poklepa ženi: "Že so mi na sledu, ali večerj sem jim ušel."

Žena prebledi in začne moliti in Boga na po- maganje klicati. On dalje pripoveduje:

"Ko sem večerj v semenj prišel, srečam me- šetarja, ki mi je v zadnjem semnju kupovati po- magal. On ne ve, od kod sem, in kdo sem, drugo ime in drugo domovje sem mu povedal. Ali ker sem ga bil zadnjič pri kupu dobro napojil, bil mi je hvaležen, poklekal me je na stran še predno sem do volov prišel, in mi rekel: "Oni mož, ki ste zadnjič volli od njega kupili, ko sem jaz zraven bil, Vas išče po semnju in Vas je že tudi žandar- jem naznanil, kako ste po videzu. On pravi, da ste mu dali slab denar in da Vas hoče dati zapre- ti. Dajte meni deset goldinarjev, ker sem Vas svariil, pa se umaknite." Jaz mu dam deset goldi- narjev, pa se precej iz semnja in iz trga umak- nem. Zdaj ne pojdem nikamor več, stvar je ven- dar nevarna. Da bi se le še zdaj dobro izteklo, le še zdaj, nobenega bankovca več ne izdam, nikoli ne."

"Bog se usmili, Bog se usmili," plače žena, ne pomislivši, da Bog ne more podpirati zločinov. Ona vidi pred seboj le nesrečo svojo in možovo, če ga uhvatijo in zapro, da si v celoti ne more niti premeriti, še vseh nasledkov.

Tisto noč oba nista spala. Drugi dan on ni šel od hiše, ali katero delo je prijel, nobeno ni šlo od rok. Skrb, kaj bo, ga je davila, tlačila, prega- njala, od tu do tam, morila na vsah potih. Ravno

tako je žena vedno jokala, kadar je ni nihče tu- jih videl, molila in vzdihovala od samih strašnih skrbi, kaj bo, če pride gosposka možu na sled in ga zapre.

V teh morilnih skrbeh in mukah, ki sta jih oba imela prebijati več dni, je bila prva kazen za zlodejstvo, v katero se je dal Zakrajec zape- ljati in že ta prva kazen je bila tako velika, da je mož sam pri sebi želel si: "Oj, kako rad bi vrzel vse to stran, kar sem s to kupčijo dobička naredil, da bi se mi le povrnil mir in pokoj, da se mi ne bilo bati, da me zasledijo!"

IX.

Mesec dni je poteklo. Nič ni bilo. Zakrajec se torej zopet pomiri. Kesanje ga neha, to kesanje ki je izviralo le iz strahu pred kaznijo, toda ne iz spoznanja krivice, katero je delal.

Ker je videl, da ga niso zasledili, obhajale so ga že izkušnje, še one ponarejene bankovce, kar jih je še imel — malo jih je sicer bilo — ras- pečati. Samo še nekoliko dalje bo, če treba iti, do- li na Hrvaško, je mislil in rekel ženi Zakrajec, po- zabivši vse svoje prejšnje namene in obljube po- boljšanja. Žena mu je odgovarjala, naj pusti, naj ostane doma. A odgovarjala mu je tudi le, ker se je bala zanj, zakaj ona mu ni svetovala, da bi ka- ko izkušal povrtni denar, kar si ga je s to golju- fivo kupčijo s ponarejenimi bankovci pridobil.

Naposled ju pa vendar zadene usoda.

Zunaj je bila tema kot v rogu. Zakrajec je ravno luč ugasnil bil in hotel leči. Vsi drugi so bili že polegli, otroci so že spali.

Kar nekdo močno potrka na okno.

Zakrajec se stresne od straha.

Potrka drugič, še močneje.

"Kdo je?" se Zakrajec ohrabri, odprá okno.

Ali ko pogleda van, vidi, da v noči blešči pred njim bajonet. Žandarji so bili tu. Zakrajcu za- stane jezik, zaloputne okno, odskoči od klopi in se postavi na sredi izbe, nekaj časa ne vedoč, kaj početi. "Tajii!" mu reče navadni notranji za- peljivec, zato se osrči, stopi zopet k oknu in vpra- ša ošabno:

"Kaj bi radi?"

"Odprite, če ne, utaremo vrata," reče žan- dar.

"Ne bode drugače, da moraš odpreti," reče drug znan glas, namreč županov glas iz vasi, ki je moral priti z žandarjem.

V tem se je bila zbudila Zakrajka, naredila luč in — kakor imajo v takih prilikah ženske čis- lih vednevnost naglosti in zavednosti — rekla možu: "Brž iz skrinje vzemim kam vtakni, ali v ogenj vrži še tiste bankovce, kar jih imaš."

Mož res hlastno odpre skrinjo, vzame osta- nek ponarejenih bankovcev in teče v temno vežo ter jih tam vrže v še žareč pepelnjak.

"Zdaj smo dobri, zdaj mi doma ne morejo nič lakazati," misli in odpre duri. Zdajci vstopi- jo žandaraki vodja, birič in župan, zunaj pa hčo obstopijo trije žandarji, da bi jim ptiček ne ušel.

"Kaj ste tačas delali, da nam niste precej odprli, ko ste se oglašili?" vpraša žandar.

"Kaj čem delati! Ali... da jaz vprašam, kaj pa iščete tukaj v moji hiši in po noči!" vpraša Zakrajec z vsem pogumom, kar ga je mogel zbra- ti.

(Dalje prihodnjij.)

RAZNO.

Maščevanje zapuščene. — Pred berlinskim sodiščem se je ne- davno odigralo zadnje dejanje tragične ljubavne drame. Nekli 52- letni Schaber je živel že nekaj let v intimnem razmerju z vdovo Kourad. Ščasoma pa se ga je le- pa vdovica naveličala in pričela zahajati na plesu in druge zabave, s katerih se je vračala rano zjutraj v družbi luhkoživeev. Doma je puščala svojega ljubimeca in sedemletno hčerko Lucijo. Ko jo je Schaber nekoč posvaril, mu je odpovedala stanovanje.

S tem dnem je mislil Schaber na maščevanje. Malo Lucijo je i- mel zelo rad in se mu je revica smilila. Vendar pa je bilo njego- vo sovraštvo do nezveste ljubi- ce preveliko in je zamorilo v njem vsa druga čustva. Nekoč se mu je posrečilo priti v stanovanje. Doma je našel samo lačno deklet- ce, ki je mlo jokalo nad svojo u- sodo. Prijel ga je za nježno ročico in peljal v spalno sobo. Nekaj časa se je lepo razgovarjal z Lu- cijjo, nato pa je pognel iz žepa vrvi, napravil zanko in obešil de- klico na kljuko vrat. Sam pa je odšel v kuhinjo. Deklica se je ne- kaj časa zvijala v groznem strahu in se je končno izmotala iz zanke. Skočila je k oknu, da bi poklicala na pomoč sosede. Med tem pa se je Scheber že vrnil v so- bo z majhnim kladivcem. Udaril jo je po glavi, da se je nesrečna deklica optekaje zgrudila na tla. To pa mu ni zadostovalo. Bil je toliko časa, da ji je razbil vso glavo. Nato jo je zavil v dve odeji in pustil ležati na tleh, kjer jo je našla druga dne njena mati, ki se je ponoči zabavala na nekem plesu. Po zločinu je odšel morilec v kuhinjo in mirno zav- žil večerjo.

Prišel je pred sodišče, ki ga je obsodilo na smrt.

Portret. — Neka pariška dama bi se rada dala slikati. Svetovali so ji nekega futurista. Ko je ho- tela v London, so ji carinski or- gani preiskali prtljago in našli med drugim neko poslikano pla- tno. Kaj naj bi to bilo? "To je vendar moj portret", je pojasni- la dama. Carinskim uradnikom pa se je zdela zadeva sumljiva. Po- klicali so postajehačelnika. Ta je platno nekaj časa motril in konč- no rekel, da ni sicer strokovnjak, da gre pa po njegovem mnenju za načrt neke trdnjave. Poklican je bil neki častnik, ki pa je z na- smehom dostavil, da gre vendar očitvidno za neko pokrajinsko sli- ko. Vprašati bi vendar morali ka-

kega slikarja. Slikar je ogorčen zavrnil domnevo, da gre za pro- dukt upodablajoče umetnosti. "Vsako lahko takoj spozna, če predstavlja slika konstrukcijski načrt za stroje." Inženir, ki je bil takoj nato poklican, je nekaj časa temno zrl na sliko in končno spregovoril: "Res je to konstruk- cija katerega stroja. Bredvomno. Vendar pa dvomim, da bo stroj funkcioniral". In dama je lahko prekorala in reko.

Delavski list je sila, s katero računa vaš nasprotnik.

Zastonj nadušljivim in mrzličnim bolnikom.

Brezpilna poskušanja metode katere lahko vsak uporabi brez vsak sitnosti, grube časa ali dela. Mi imamo metodo za kontroliranje na- duhe in šlimo, da te poskušati na naše trdnice. Brez pilnosti ali je vsak bolnik us- tareni ali je nova, če je starna, kot brezpilna metoda ali metoda, vi pilite po brezpilni poskus naše metode. Brez pilnosti in kakšnem orodju šilite, ne koliko ste vti- ri in ne kakšno delo opravljate. Ako ste vlad naduše ali mričice naša metoda vam bo hitro pomagala. Če posebno težimo poslati onim, ki se smatrajo za nesodržljive, ki se poskušili že vseh vrst vdihavanja, kajenje, opim, pomirane dime itd. in to brezuspšno. Mi hočemo dokazati vsakomur na naše trdnice, da naša metoda je tako vreden, da odsvi- vna težka dibanja, cvilenja v prah in hro- štanje. Ta brezpilna metoda je prevelika, da bi se ne poskušili. Pilite še danes in začne naša metoda takoj. Ne poskušajte denarje. Bomo nam poslati vaše kupne. Štari- to še danes — niti ni treba plačevati poštnice.

FREE TRIAL COUPON FRONTIER ASTHMA CO., Room 4118 Broadway, New York, N. Y. Send free trial of your method to:

KNJIGE Književne Maticе S.N.P.J.

Književna matica Slovenske narodne podporne jednote je izdala in ima v zalogi sledeče knjige:

Pater Malaventura. Spisal Zvonko A. Novak. Izvirna povest iz življenja ameriških franciškanov. Z izvirnimi slikami, katere je izdelal Stanko Zele. Fina trda vezba. Cena s poštnino vred \$1.50.

Slovensko-angloška slovnica. Dodatek raznih koristnih informacij. Fina trda vezba. Cena \$2.00 s poštnino vred.

Jimmie Higgins. Spisal Upton Sinclair, poslovenil Ivan Molek. Povest iz življenja ameriškega proletarijata za časa velike vojne. Trda vezba. Cena \$1.00 s poštnino vred.

Zajedalci. Spisal Ivan Molek. Povest iz doslej skritega kosa življenja slovenskih delavcev v Ameriki. Trda vezba. Cena \$1.75 s poštnino vred.

Zakon biogeneze. Spisal Howard J. Moore, poslovenil J. M. Zelo podučna knjiga, ki tolmači mnoge narurne zakone in poka- zuje, kako se splošni razvoj ponavlja pri po- samezniku fizično in duševno. S slikami. Trda vezba. Cena \$1.50 s poštnino vred.

Zadnji dve knjigi, naročeni skupaj, do- bite za tri dolarje. Vse zadnje štiri knjige za šest dolarjev. Vredne so!

Naročbe, s katerimi je poslati denar, sprejema

Književna Matica 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čudovito Novo Zdravilo za Sroce in Zelodoc.

Zdravilni se žudijo hako hitro in le- po učinkuje to zdravilo v takih slučajih.

Tisotil jemljejo to zdravilo vsak mesec s legitnim uspehom. Če vam sroce utripajo, vam mordažje srce, ste zaprti, ne vam dviga, ali imate razdraženo živce, zapite slabo in se poslužite trdnice, je vaša dolžnost, da posku- šate to novo zdravilo, Nuga-Tone. Čudilo se boste, kako vam bo pomagalo. Nuga-Tone upravni živce močno in povreda med vdrižni- vosti, daje čino prebrava, dober tek in raden stal, trdnim in odličnim spanje in novo moč. Če se dobro se poslužite, je vaša dolžnost, da jo poskusite. Vas nič ne stane, ako vam ne storit dobro. Je prijetna za vžvati in poslužiti se hoda boljše takoj. Če vam je še ni predstavljal vaš zdravnik, potem pritejte takoj v lekarno in kupite čudo Nuga-Tone. Ne spremita nadomestiti. Vživajte je par dni in če se ne poslužite boljki in če ne učinite slabo, ste zaprti, ali imate razdra- ženo živce, ki vam bo povrnil vaš dober. Jem- ljevalci Nuga-Tone sarkavajo od vseh le- karstvarjev, da jemljajo na leto in polvečno denar, če niste zadovoljni. — Priporočena, jemljena in na prodaj v vseh lekarnah. (Adv.)

DA SKUHAŠ DOBRO PI- VO. PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskustite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljši in najče- snjši.

Grocerijam, sladčičarjem in v pro- dajalno šeleznino damo primeren po- pust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.